

<i>preek</i>	21 september 2025
<i>thema</i>	Een onbekende bidt om Gods wraak
<i>tekst</i>	Psalm 137:7-9
liturgie:	
<i>begroeting</i>	Ik wil juichen voor U, mijn Heer (Opwekking 589, naar Psalm 100)
<i>kinderen naar hun club</i>	
<i>preek deel 1</i>	Heer, U doorgrondt mij (DNP Psalm 139:1,8)
<i>preek deel 2</i>	De Heer is groot, zijn lof weerklinkt (Liedboek 48:1,2)
<i>lezen Psalm 137 NBV21</i>	
<i>preek deel 3</i>	luisterlied: Aan de rivier in Babel zaten wij (Psalmen voor Nu 137)
<i>geloofsbelijdenis van Nicea</i>	
<i>in beurtspraak</i>	Op hoge heuvels met een rijk verleden ligt Sion (DNP Psalm 87)
<i>gebedspunten</i>	We lopen door seizoenen (Reisgenoten: Pelgrimstocht)
<i>gebed</i>	
<i>kinderen komen terug</i>	
<i>collecte</i>	
<i>kindermoment</i>	kinderlied: Laat zo je licht maar schijnen (Hemelhoog 685)
<i>zegen</i>	

preek deel 1

Een aantal psalmen staat bekend als ‘vloekpsalmen’.

Een voorbeeld.

Ik was bij een gemeentelid op bezoek en ik vroeg aan het eind van het bezoek: wat zal ik met je lezen uit de Bijbel? Die vraag stel ik wel vaker. Regelmatig krijg ik dan als antwoord: ik zou het niet weten, kies jij maar. Gelukkig had dit gemeentelid wel een wens. Ze wilde graag dat ik Psalm 139 voorlas. Dat deed ik. Ik las het in z’n geheel.

Het begint heel mooi: “Heer, U kent mij, U doorgrondt mij”, U bent aan alle kanten om mij heen, U ondersteunt mij in heel mijn leven, U kent mij al vanaf het allereerste begin. Ik ben dicht bij U, elke ochtend weer.

Eén en al bemoediging ... tot ... vers 18.

Daarna komen er teksten die je niet aan ziet komen: “God, breng toch de goddelozen om”. Het staat er plompverloren. En het gaat nog verder, in die psalm: “Zou ik niet haten wie U haten, HEER, niet verachten wie tegen U opstaan? Ik haat hen, zo fel als ik haten kan, ze zijn ook mijn vijand geworden.”

Ik was niet gestopt bij vers 18 maar ik had verder gelezen, tot het eind; ik was nog jong, weet je; toen deed ik dat nog. Voor het gemeentelid was het een schok om te ontdekken dat haar mooie psalm ontsierd werd door zulke harde taal.

‘Vloekpsalmen’.

Ik word er niet blij van. En ik weet zeker dat het ook voor jullie geldt. Het klinkt zo hard. Dat wil je niet horen. En je wilt het zeker niet zingen.

Sommige passages zijn huiveringwekkend. Dat geldt vooral voor het slot van Psalm 137.

Dat staat bekend als het meest vreselijke stukje Oude Testament. Juist daarover wil ik het vandaag gaan hebben. Het viel me in de voorbereiding niet mee. Wat heb ik me op de hals gehaald!

Psalm 137 is een gebed om Gods wraak.

Ik heb geprobeerd te begrijpen in wat voor *situatie* dit gebed gebeden is. Ik heb geprobeerd te begrijpen welke plaats dit gebed heeft in het *geheel* van de Bijbel. En ik heb ook geprobeerd te begrijpen wat we met dit gebed *vandaag* aan moeten.

Laten we nu eerst bidden met woorden van Psalm 139.

preek deel 2

In de psalmen gaat het vaak over Jeruzalem of Sion.

Je zou kunnen zeggen dat Sion een bijnaam is voor Jeruzalem. Maar er is wel een verschil. Met Jeruzalem wordt vooral de *stad* aangeduid en de mensen die daar wonen. Met Sion wordt vooral de *tempel* aangeduid die in Jeruzalem staat: de plek waar de offers worden gebracht, de plek waar het weer vrede wordt tussen God en zijn mensen.

Liederen over Sion zijn vrolijke liederen.

De berg Sion is mooi en hoog. Je vindt daar Gods schitterende woning. Vijanden willen Sion helemaal van de kaart vegen maar het lukt ze niet. Ze gaan angstig op de vlucht want God vecht voor Sion. Israël zingt er vrolijk over.

Een voorbeeld van zo'n vrolijk lied is Psalm 48. Daar zingen we iets uit en aansluitend lezen we Psalm 137.

preek deel 3

De onbekende dichter van Psalm 137 denkt aan Sion.

Samen met zijn volksgenoten is hij ergens in de buurt van Babel. Daar treuren ze om Sion. Als alles normaal was geweest, hadden ze vrolijke muziek gemaakt (want daar zijn ze goed in) maar nu hebben ze er geen zin. Want Sion is verwoest. De herinnering aan het geweld is heel pijnlijk: alles is platgeslagen, alles is weggevaagd, velen zijn vermoord, anderen zijn gevangen genomen en weggevoerd naar Babel waar ze nu moeten verblijven, ver van Sion. De dichter is één van hen.

Hij wordt samen met zijn volksgenoten uitgedaagd door zijn vijanden.

Die zeggen: 'Kom op! Zing nog eens een paar van die vrolijke liedjes van jullie! Zing nog eens zo'n liedje over Sion!'

Ze weigeren te zingen.

Voor zo'n vrolijk lied (als bijvoorbeeld Psalm 48), daar is Babel de juiste plek niet voor. Want uitgerekend de mensen van Babel zijn opgetrokken tegen Sion en hebben het platgewalst. Ze hadden geen ontzag voor de tempel maar ze hebben Gods huis compleet vernietigd. Waar moet je nu nog heen als je vrede zoekt met God? Je kunt nergens meer terecht want Gods huis is er niet meer. Gods vijanden hebben het gewonnen. Dan kun je toch niet net doen of er niks aan de hand is? Ze zijn niet meer in staat om een vrolijk liedje over Sion te zingen. Ze willen het ook niet.

De dichter weet dat hij Jeruzalem niet mag vergeten.

Als hij *dat* zou doen, dan mag God hem straffen. Dan mag God ervoor zorgen dat hij geen kracht meer heeft in zijn handen. Dan mag God ervoor zorgen dat hij niet meer kan praten. Jeruzalem, hij mag die stad niet vergeten. Om die stad moet het draaien in zijn leven. Die stad is alles voor hem. Alleen als die stad herbouwd wordt en opnieuw bewoond wordt (met de tempel als stralend middelpunt), alleen dan kan hij blij zijn.

Dat is de situatie waarin de dichter bidt om Gods wraak.

Hij herinnert zich hoe enthousiast de Edomieten waren omdat de soldaten van Babel Jeruzalem vernietigden. Hij herinnert zich hoe de Edomieten toen riepen: 'Kom op! Toe maar! Applaus voor elk verwoest huis! Ah! Daar gaat de tempel in brand! Vergeet de stadsmuren niet! Alles moet kapot! Het moet één woestenij worden! Dat zal ze leren! Doe je best!' Die woorden herinnert hij zich.

Hij vraagt aan God om dat verschrikkelijk moment niet te vergeten. Hij wil actie van God, tegen Edom.

En hij wil vooral actie tegen Babel. Hij wenst iedereen geluk die dat gaat doen. Wat zal het een heerlijk moment zijn
als Babel te gronde gaat,
als Babel overkomt wat Babel aan Jeruzalem heeft aangedaan,
als Babel nooit meer Sion kan bedreigen.

De dichter vraagt om actie van God.

Er zijn bijbellezers die dit gebed om Gods wraak het liefst zouden willen verwijderen uit de Bijbel.

Dat snap ik. Het is geen mooi gebed, zeker het laatste zinnetje niet (over de kinderen van Babel die tegen de rotsen worden verbrijzeld). *Ik wil dit niet bidden*. Ik bid liever om bekering van misdadigers dan om hun ondergang.

Sommige bijbeluitleggers veroordelen dit gebed om Gods wraak. Je kunt volgens hen begrijpen dat het gebeden werd want de bidders hadden een vreselijk leven en leden onder vreselijke herinneringen. Maar daarmee vinden ze het nog niet een goed gebed. Zulke taal (als in dit gebed) mogen we volgens hen als kerk niet gebruiken want dit gebed is ver beneden het niveau dat God ons leert in het Nieuwe Testament. Vergeving! daar draait het om! Vergeving! geen wraak!

Daar wil ik twee kanttekeningen bij plaatsen.

Kanttekening 1: Gods wraak brengt vrede op aarde.

Nu is de vrede ver te zoeken. Handelsoorlogen, sabotageacties, desinformatie ... Achter de strijd tussen de wereldmachten woedt een andere strijd: de strijd tussen God en zijn tegenstander. Gaat Gods *tegenstander* (satan) de strijd winnen? Of komt *God* als overwinnaar uit de strijd? Daar gaat het in de hele Bijbel over, niet alleen in het Oude Testament maar ook in het Nieuwe Testament.

Zie (bijvoorbeeld) Openbaring 18 en 19. In die hoofdstukken gaat het (net als in Psalm 137) over Babylon.

Aan de macht van Babylon is een einde gekomen, lees je daar. Het is een beschrijving van iets wat zeker gaat gebeuren! Een stem uit de hemel zegt vervolgens: “Mijn volk, ga weg uit die stad! Zorg dat je niets te maken hebt met de verkeerde dingen die daar gebeuren. Anders zullen jullie ook gestraft worden. De zonden van die stad zijn niet te tellen, bij elkaar vormen ze een berg die tot aan de hemel komt. God zal het slechte gedrag van de stad dus niet vergeten. Mijn volk, straf die stad, zoals die stad jullie gestraft heeft. Nee, straf haar dubbel! Laat haar twee keer zo veel lijden. De stad was rijk en trots, geef haar nu verdriet en pijn.”

Harde taal is het. Dit is de harde taal van Openbaring 18, harde taal die je dus leest in het *Nieuwe Testament*, harde taal die heel erg doet denken aan de harde taal aan het eind van Psalm 137.

In Openbaring 18 kun je lezen hoe Babylon reageert op de dreigende ondergang. De stad is niet onder de indruk. “Ze zegt: ‘Ik ben geen arme vrouw, ik zit hier als een koningin! Mij zal niets gebeuren.’ Maar alle rampen zullen haar treffen op één en dezelfde dag: verdriet, honger en dood. En de stad zal branden. Want God, de Heer, die haar straft, is machtig.”

Op de val van Babylon komen twee soorten reacties:

Op *aarde* wordt hard gehuild want iedereen was (dankzij de handel met Babylon) rijk maar die rijkdom is in één klap totaal vernietigd nu Babylon gevallen is. Een grote afzetmarkt is verdwenen en daarover is iedereen in de rouw.

In de *hemel* wordt gejuicht: “Halleluja! Alle eer aan God! Hij brengt redding, hij laat zijn macht zien. Gods oordeel is eerlijk en betrouwbaar. Want de grote hoer (Babylon) maakte de wereld slecht, maar God heeft haar veroordeeld. Zij vermoordde de dienaren van God, maar God heeft haar nu gestraft.”

Het maakt duidelijk dat God het gebed om Gods wraak niet afwijst maar er naar luistert omdat Hij recht doet en het recht herstelt.

Kanttekening 2: Gods wraak is begrensd.

Als je uitsluitend Psalm 137 leest, zou je denken dat Gods wraak zich richt tegen Babel en tegen iedereen die daar woont. Dat zou in lijn zijn met wat je vaker leest in het Oude

Testament. Als het volk Israël vanuit Egypte in Kanaän komt, moeten ze alle inwoners van Kanaän (mannen, vrouwen, kinderen) doden (Deuteronomium 31:3-6). Als Saul later de Amalekieten moet straffen voor misdaden die ze tegen Israël pleegden toen Israël onderweg was naar Kanaän, dan mag hij geen Amalekiet laten leven: mannen en vrouwen, kinderen en zuigelingen moet hij doden; ook de dieren moet hij doden; alles en iedereen moet dood (1 Samuel 15:2-3). De tegenstand moet nooit meer een kans krijgen. Daarom moeten ook de kinderen sterven. Gods wraak lijkt onbegrensd.

Maar daar staat iets belangrijks naast. *Gods wraak treft niet iedereen in Babel*. Dat kun je lezen in Openbaring 18. Als aan de macht van Babylon een einde komt, roept God zijn kinderen weg uit Babylon. “Ga weg uit die stad!” Er is een uitweg, ook voor mensen in Babel, een uitweg die in het Oude Testament al aanleiding tot feestvreugde is. Je leert daarover een vrolijk lied: Psalm 87. Daarin staat zo iets bijzonders! Het is een psalm die gaat over Sion en over God die heel erg van Sion houdt. En weet je wat God doet? Hij vraagt wat je geboorteplaats is en dan komen er allerlei antwoorden. In Psalm 87 worden vijf geboorteplaatsen genoemd: Rahab, Babel, Filistea, Tyrus, Nubië. Mensen die daar geboren zijn, tegen die mensen zegt God: ‘Weet je wat: Ik schrijf je in in het geboorteregister van *Sion* en Ik beschouw je voortaan als een kind van *Sion*.’ Ook van mensen uit Babel verklaart Hij dat.

Dit helpt mij om iets te begrijpen van het gebed om Gods wraak.

Gods wraak is begrensd. Gods wraak brengt vrede op aarde. Daar kijkt de dichter naar uit. Daar is zijn gebed op gericht.

Laten we dit gebed dan ook zó lezen.

Wat moet je vandaag met dit gebed aan?

Het gebed om Gods wraak is geen aansporing tot geweld.

God wil niet dat jij je persoonlijk wreekt op je tegenstanders, hoe menselijk wraakzucht ook is. Als iemand jou iets verschrikkelijks heeft aangedaan, of iets met je kind gedaan heeft ... Dat roept zo’n woede op. Wreek jezelf niet! Het is aan God om wraak te nemen (Romeinen 12:19).

God wil niet dat een heel volk de dupe wordt van wat sommigen van hen doen. De houding van Hamas is vreselijk. Maar elke Gazaan verantwoordelijk houden voor de misdaden van Hamas, is ook vreselijk. En zoals het nu gaat in Gaza, dat valt niet goed te praten. Zoals het leger van Israël (aangestuurd door het kabinet van Netanyahu) nu tekeergaat in Gaza ... Maar je kunt daar niet de hele bevolking van Israël voor veroordelen. En het gaat helemaal fout als je je om het geweld in Gaza tegen alle Joden keert. God zal elk geweld straffen. Het is aan God om wraak te nemen.

Het gebed om Gods wraak biedt wel ruimte voor gedachten van wraak.

Er zijn prachtige voorbeelden van mensen die met vreselijk geweld te maken kregen maar de misdadiger konden vergeven en zo ruimte vonden om over Christus te vertellen: Christus die hen hielp om de ander te vergeven, Christus door wie de ander een nieuw leven begon.

Maar praten over vergeving kan ook misplaatst zijn.

Als jou iets aangedaan is, *mag je boos zijn* op wie jou heeft gepakt.

Als iemand van Hamas jouw man heeft gegijzeld en uitgehongerd, als iemand van Hamas jouw dochter heeft ontvoerd en verkracht en vermoord ... *Dan mag je roepen om wraak*.

Als een Gazaan alles verliest: zijn hele gezin dood, zijn complete familie omgekomen, zijn huis volledig weggevaagd, voor hemzelf nergens een plek om te schuilen, steeds opgejaagd worden van noord naar zuid terug naar noord en toch weer naar zuid ... *Dan mag je boos zijn*.

Praat niet te gauw over vergeving, schrijf het niet voor aan een ander. Laat ruimte voor boosheid. Heb daar respect voor. Probeer te begrijpen dat iemand wraak wil nemen. En

misschien ontstaat daardoor ruimte om te verwijzen naar God die zegt: “Het is aan Mij om wraak te nemen, Ik zal vergelden.” (Romeinen 12:19).

Dat komt bij mij op als ik het gebed om Gods wraak probeer te begrijpen.

We zijn maar kleine mensen en we zoeken ons heil bij God, net als de onbekende dichter van Psalm 137. Het leven doet hem pijn. Maar hij vertrouwt op God. En hij bidt dat God tussenbeide komt. Zijn gebed is vreselijk (vooral het slot). Zullen we proberen om het mee te bidden? in het verlangen dat God recht doet!